DE MESENTERIO. Caput VI.

MESENTERIVM inter cæteras figuras oſtendit undecima, mox decima & duodecima, & non perfunctoriè uigeſima quarta. uti ex illarum figurarum Indicibus colligere promptum eſt.

Meſenterij nomẽclatura.

CORPVS Græcis μεσεντέριον, & μεσόλαιον nuncupatum, Gaza in Ariſtotelis hiſtoria de Animalibus lactes appellauit. Cicero autem in tertio de Natura Deorum inteſtinum aliquo d ita uocari arbitratus, medium inteſtinum uertit: quod quum falſum ſit, neq; lactes idem omnibus ſignificent, & medianum recepta parum uox uideatur, à Græcis nõ inopportunè uocem mutuabor. Meſenterium itaq; ad poſteriorem inteſtinorũ ſedem [a] locatum eſt, uinculum, cuius beneficio inteſtina inuicem ut ad dorſum colligarentur, futurum. Vt uerò id tantũ homini uſum ſecurius præſtet, dura membraneaq; conſtat ſubſtantia. Ex [b] duabus enim mutuò attenſis & accumbentibus membranis à peritonæo originem ducentibus, meſenterium conformatur. Non quidem ex una eademq; peritonæi ſede his membranis origo eſt, uerùm ex uaria, pro meſenterij ipſius nimirũ forma, quam ferè inteſtina fingunt, à meſenterio colligata. Nam ut nõ inteſtinorum omnium par anfractuũ ductus eſt, ita quoq; non eadem undecunq; meſenterij effigies. Quam forſitã Galenus animaduertẽs, etiam ſi omnino continuũ meſenterium ſit, nihilo minus tria meſenteria quo dãmodo recẽſuit. [c] unum quidem dextrũ, [d] alterũ uerò ſiniſtrũ, [e] tertiũ aũt medium innuens. Ac Galenũ quidem medium meſenteriũ appellare arbitror meſenterij partẽ, ieiunum ileumq; inteſtina dorſo colligantẽ: quę anguſto orta principio, in miram amplitudinẽ latitudinemq; ducitur, ut omnibus ieiuni ileiq; inteſtini connaſceretur anfractibus. Dextrum uerò & ſiniſtrum appellare potuit, quod colon inteſtinum, & rectum dorſo alligat, dextrum quidem in dextri ilij regione, ſiniſtrũ uerò in ſiniſtri collocans. Meſenterij itaq; pars gracilibus inteſtinis peculiaris, ſimilẽ omnino cum [f] inferiori membrana omẽti ſortitur exortũ. Ex [g] magnæ enim arteriæ & uenę cauę tunicis, quas ea uaſa ſecundùm uniuerſum ſuum per lumborum uertebras ductum à peritonæo obtinent, membraneæ fibræ admodũ frequentes exurgunt, ſtatim in duas degenerãtes membranas, dextræ quidem in dextram, ſiniſtræ autem in ſiniſtram. Hiſce membranis mutuò adnexis, meſenterij pars gracilia inteſtina dorſo colligans efformatur: partes autem colon & rectum dorſo connecẽtes, ab illis peritonæi regionibus principium ducunt, ſecundum quas hęc inteſtina exporriguntur, peritonæo ſemper fibras quaſdã quæ in meſenterij membranas degenerent, illic emittente. Neq; profectò meſenterij ſubſtãtia in hoc ſolum quo ualidius inteſtina dorſo adnecteret, membranea eſt, uerùm etiam alterius magni cuiuſdam uſus gratia, quo [h] uenas omnes ex iecoris porta, & [i] arteriæ propagines à magna arteria ad inteſtina excurrẽtes turò colligaret, ac ne illæ dum homo ſalit aut cadit, contundantur & diſrumpantur, turò ſecureq; admodum ſuſtũlciret. Grandior enim uenæ portæ truncus, quà meſenterium iuxta renum regionem à dorſo pronaſcitur, inter duas meſenterij membranas ducitur, arteriã habens comitem, quæ à magna arteria priuſquam hæc ad renes ramos diſpergat, in hoc ut in inteſtina diffundatur, originem ducit. Huc quoque pertingunt [k] duo nerui, utrinq; nimirum ſinguli, ab illis pronati ramis, qui à ſexto neruorum cerebri pari coſtarum radicibus exporriguntur. Adeò ut ingens is uenæ portæ truncus, & dicta nuper arteria cum duobus illis neruis ſimul meſenterij [l] centrum ſubeant, atque inter duas ipſius meſenterij mutuò cohærentes membranas ingrediantur, ac turò poſtmodum per uniuerſam meſenterij ſedem numeroſa ſobole ad inteſtina perſerantur. At præter commoratam arteriam, alia quædam magnæ arteriæ propago eam meſenterij partem ingreditur, quæ ſub renum regione à dorſo principium obtinet. atque huius propaginis [m] exortus paulo ſub ſeminalium arteriarum principio à magna pendet arteria. Venas autem nullas præter dictum nuper uenæ portæ truncum, meſenterium admittit. Neque ſatis aſſequor, quid Galenus ſibi uelit, quando inteſtinis, ipſiq; adeò meſenterio uenas oſferri teſtatur in iecur non terminatas: & dum alibi, à caua inteſtinis ramos quoſdam propagari commemorat, quod ſanè falſiſſimum eſſe uel ſectio ipſa luce clarius tibi demonſtrabit: etſi nulla alia, ſaltem illa in qua portæ uena, & quos dixi, arteriæ ramis uinculo interceptis ac reſectis, inteſtina ſimul cum meſenterio in uiuente adhuc animali à dorſo auelluntur. Hæc enim ſi quis eſſet uel capillaris ramuſculi à caua uena ad inteſtina exortus, ſanguinem tibi ex illo profluentem oſtenderet. Porrò in canibus duplicem meſenterij membranam adinuenire non adeò promptum eſt, quòd illis macilentius obtigerit meſenterium, cuius membranæ inuicem omni ex parte (niſi quà uaſa admittunt) perinde ac ſi ſimplici membrana meſenterium conſtaret, connatæ uiſuntur.

Ipſius ſitus.

Subſtantia.

Forma ac ortus.

Inſt. de Sectione uenarum & arteriarũ.

Subſtãtiæ meſenterij ratio ac uſus.

Lib. 6. de Admin. diſſectio.

Nullas Meſentherium niſi a Porta ad Renes

ſuntur. At in homine binæ meſenterij membranæ inuentu ſunt perquàm faciles, ac multã intercedente pinguedine inter ſe diſtãt. Vt enim homo copioſa undecunq; abundat pinguedine, ſic meſenteriũ quoq; præpingue adipiſcitur, ſanguine hîc ex uaſis reſudante, membranarumq; ui in adipem mutato, ita ut præter uaſa & neruos multum adipem meſenterij membranæ in ſui medio contineant. Sed præter adipem aliud quoque meſenterio accedit. neq; enim ſat eſſe uiſum eſt Naturæ ſagaci, frequentem illam uaſorum ſobolem meſenterij membranis cõtineri, quin glandoſum corpus, Græcis προλυκρίας & λαχνίας dictum, ſingulis uaſorũ ſciſſionibus, ita undequaq; ſubſtruxit ſimul & circumpoſuit, ut nulla ipſarũ inualida fieri, aut per motum quaſſari poſſet: nõ ignorans, quiduis ſuſcipiendis noxis opportuniſſimum eſſe, ubi in ramos ducitur. Ac prò indẽ ad meſenterij quidem [a] centrum, ubi prima uaſorum fit diſtributio, grande corpus glandoſum extruitur, inſigniores ac primos uaſorum ramos ſecurè admodum deducens. Per reliquam uerò meſenterij ſedem, ſingulis propè uaſorum diductibus Natura [o] glandulam quoque aliquam interiecit, diuiſionis robur ſimul ac firmamentum futuram. Adeò ut ſimul glandulis illis accedentibus, meſenterij membranæ uaſa uerſus inteſtina tutiſſimè deferant, inteſtinaq; omnia dorſo quamaptiſſimè colligent, ac demum [p] tertiã inteſtinorũ tunicam efformẽt. Quum enim meſenterij membranæ uaſa ad cauam inteſtinorum partem deducunt, ipſis inteſtinis ſimul cum uaſis adnaſcuntur, atque hîc inuicem abſcedentes ſingulæ per ſuum in inteſtina latus aſcendunt, ac in tertiam inteſtini tunicam degenerant, hac occaſione fortius inteſtina ligantes, & ualidius uaſorum propugnaculum conſtituræ.

Meſenterij adeps.

Glandes.

a Vide uidere eſt in fig. 6 & 11.

b 14 fig. 2 mus. cum G, G, G, G, G, 11 fig. 2, 11.

c 11 fig. 11, N, O.

d 11 fig. 9 uerſ. Q, 11 fig. m.

e 11 fig. 11, S, T.

f 4 fig. e, e, g 11 figura E, Q.

g 10, 11 fig. L, L, 12 fig. L.

h 10, 11 fig. M. ſed maximè in 2 4. fig. ad E, F, G, G.

i 9 fig. 8, & conſtituit L.

DE IECORE. CAPVT VII.

IECVR pleræq; oſtendunt figuræ, uerùm inter cæteras duodecima & uigeſima cauam ipſius ſedem imprimis ſpectandam offerunt. Gibbam uerò proponit decima octaua, & aliqua etiam ex parte ſecunda, ſexta, ac uigeſima ſecunda, & uigeſima quinta, quæ & cauæ regionis nonnihil exprimunt: quum in his iecur ita collapſum ſit, ut extra naturalem ſitum id anteriore ipſius ſede ſurſum in duodecima & uigeſima protruſimus, quò caua ipſius ſedes integra in conſpectum ueniret.

Iecoris ſitus.

IECVR nutritionis organorum facilẽ præcipuum, & ſanguinis craſſioris officina, animæq; cibos ac potus quæ que corporis naturæ neceſſaria ſunt, appetentis fomes, elatiſſimam ei miniſtrantium partium regionem obtinuit. Sub iraſcibilis enim & iam dictæ concupiſcibilis animæ [a] ſepto iecur ſtatim [b] collocatur, maximam inferioris ſepti ſedis regionem occupans. Etenim totam dextram ſepti partem contingit, parum admodum illius partis intactum relinquens, quà ſeptum undecimæq; duodecimæq; coſtis adnaſcitur, [c] ſuaq; ligamenta quibus uertebris colligatur porrigit. Mediæ autem ſepti parti uniuerſæ iecur ſubtenditur. Siniſtræ uerò parti non itidem, quanquam huius magnam quoque ſedem teneat, totam uidelicet anteriorem ad eam uſque partem, qua ſiniſtrum ſepti latus coſtarum medio (quod ab ipſarum radicibus ad finem uſque eorundem metior) incumbere incipit. Et profectò longè magis quàm noſtris uiſum eſt medicis, in ſiniſtrum latus iecur [d] pertingit. Neque uerò ſepti tranſuerſi latitudinem ullibi excedit, niſi quod paulo demiſſiùs, quàm [e] mucronata conſiſtit cartilago plerunque, & potiſſimùm arctato thorace pertingit. Porrò humanum iecur maiorem ſui portionem in dextro latere extenſam habet, propter [f] lienem, qui ipſo dignitate multò inferior, ſiniſtram ſedem erat occupaturus. Vt igitur corpus redderetur æquilibre, ſagax Natura minorem iecoris partem in ſiniſtra deduxit. quod aues manifeſtò atteſtantur, quibus iecur propemodum æqualiter in utrunque latus conſiſtit, ut & canibus. His enim quia gracilis, neque ponderoſus admodum lien contigit, magna iecoris portio in ſiniſtram fertur. Vtcunque tamen deducatur iecur, etiam ſi ſub ſepto locetur, eam ſedem perpetuò exigit, quæ coſtis ſuccingitur, adeò ut cibi organorum ſitus magnam rurſus Naturæ oſtendat prouidentiam. Quum enim abdomen propter ea quæ extendi ſubſidereq; crebrò debent organa, oſſibus deſtituatur, Natura eas partes quarum gratia illud oſſibus carere uoluit, ab iniurijs minus texit: reliquas uerò hac extenſione non indigentes, tutiſſimè condidit. [g] Atque ita peritonæo inter diſſecandum aperto, primùm occurrunt, uentriculus, inteſtina, ueſica, & uterus. Verùm iecur, lien, renes, uena caua, & arteria magna tutiùs reconduntur. Iecoris forma uaria eſt, & ſuis quibus accumbit organis reſpondens, non aliter quàm ſi id nullam peculiarem exigeret formam, & ſibi à uicinis partibus, inſtar fictilis terræ, quamuis effigiem

Iecoris ſitus.

Situs ratio.

Iecur maxima ex parte coſtis ſuccingi, muniriq.

Iecoris forma.

a 7 muſcul. tab. A.

b Videtur niſi 5, 6, 12, 20, 22, 25 figuris, & uel una quinq; fig. lib. 3.

c 7 muſcul. tab. o. p.

d ad O fig. 12, & ad C fig. 20.

e 6 fig. e. ſub A habetur D. D.

f 20 fig. O, O, P.

g conſer 2, 6 fig. a. 20, 22, & 25.

u indi